

Infofiche N°3009 – 06/2019

Welzijn van jobstudenten in bouwbedrijven

1 Beschrijving

Deze fiche is bedoeld om de werkgevers van bouwbedrijven te informeren over hun verplichtingen inzake **welzijn op het werk** wanneer ze **jobstudenten** willen tewerkstellen op hun werven. Daarbij gaat het meer bepaald om verplichtingen op het vlak van risicoanalyse, informatie, onthaal en begeleiding, het verbod op bepaalde gevaarlijke taken en gezondheidstoezicht.

De sociale verplichtingen (bv. arbeidsovereenkomst, arbeidstijden, fiscaliteit, sociale zekerheid, loon, ...) komen niet in bod in deze infofiche.

2 Wettelijke basis

Voor de wettelijke basis verwijzen we naar de **titel 3 'Jongeren' van boek X van de codex** over het welzijn op het werk. Deze titel geldt voor alle jongeren, onder wie dus ook student-werknemers (jobstudenten).

Er moet ook rekening gehouden worden met de **andere titels uit de codex** (bv. beleid inzake welzijn op het werk, tijdelijke werkzaamheden op hoogte, gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen, uitzendkrachten...), want het toepassingsgebied daarvan omvat ook jobstudenten in hun hoedanigheid van werknemer.

3 Risicoanalyse

De werkgever moet een **analyse** uitvoeren **van de risico's** waaraan de **jobstudent** blootgesteld wordt bij het uitvoeren van zijn werkzaamheden. Daarbij beoordeelt hij alle risico's voor de veiligheid, de lichamelijke en geestelijke gezondheid en de ontwikkeling van de jobstudent. Hij moet de analyse uitvoeren in samenwerking met de **preventieadviseur** van de interne of externe dienst voor preventie en bescherming op het werk en opnemen in het **globale preventieplan**. Er moet rekening gehouden worden met het gebrek aan ervaring van de jobstudent, met zijn gebrek aan bewustzijn rond het bestaan van risico's en met het feit dat zijn ontwikkeling nog niet voltooid is. Deze analyse moet uitgevoerd worden vooraleer de jobstudent begint te werken.

Om de risico's op te sporen, moet de werkgever zich de volgende vragen stellen:

- Aan welke agentia kan de jobstudent blootgesteld worden? Wat zijn de aard, de mate en de duur van de blootstelling aan de chemische, fysische en biologische agentia?
- Aan welke methodes en werkzaamheden wordt de jobstudent blootgesteld?
- Wat is de uitrusting van de werkpost van de jobstudent? Welke machines zal hij gebruiken?
- Hoe is het werk **georganiseerd**? Is er een wisselwerking tussen de regeling van de werkmethodes en de arbeidsprocessen?
- Welke **opleiding** en **informatie** heeft de jobstudent al gekregen?

Vervolgens moet de werkgever, in samenwerking met de **preventieadviseur** van de interne of externe dienst voor preventie en bescherming op het werk, **preventiemaatregelen** treffen op basis van de risicoanalyse. Het gaat meer bepaald om maatregelen die genomen moeten worden in verband met het **verbod op bepaalde risicovolle activiteiten**, de organisatie van het **onthaal** en het **gezondheidstoezicht**.

4 Taken die niet uitgevoerd mogen worden door jobstudenten

Bepaalde gevaarlijke taken mogen niet uitgevoerd worden door jobstudenten. Zo zijn de volgende werkzaamheden en plaatsen **verboden** voor jobstudenten:

- taken die hun **lichamelijke of psychische vaardigheden** overstijgen (bv. taken waarvan het tempo bepaald wordt door machines);
- taken waarbij ze blootgesteld worden aan giftige of carcinogene stoffen, stoffen die erfelijke genetische veranderingen veroorzaken of stoffen die voor de mens een andere schadelijke chronische werking hebben (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 2 'Kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia' van boek VI van de codex en met titel 1 'Chemische agentia' van boek VI van de codex);
- taken waarbij ze blootgesteld worden aan **ioniserende straling** (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 5 'loniserende stralingen' van boek V van de codex);
- taken met risicofactoren voor ongevallen, waarvan vermoed kan worden dat jobstudenten door hun gebrek aan veiligheidszin, ervaring of opleiding ze niet kunnen identificeren of voorkomen;
- taken waarbij ze blootgesteld worden aan extreem lage of extreem hoge temperaturen, aan lawaai of aan trillingen (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 1 'Thermische omgevingsfactoren' van boek V van de codex, met titel 2 'Lawaai' van boek V van de codex en met titel 3 'Trillingen' van boek V van de codex);

- taken die een blootstelling aan **chemische agentia** (zoals acuut toxische agentia, agentia die corrosief zijn voor de huid, ontvlambare of explosieve gassen, ...), **fysieke agentia** (zoals ioniserende straling, omgeving met een hoge overdruk) of **biologische agentia** (zoals agentia uit groepen 3 en 4, nl. de gevaarlijkste bacteriën en virussen) met zich meebrengen, **carcinogene of mutagene stoffen en mengsels, lood, asbest**. Een gedetailleerde lijst van de verboden stoffen is opgenomen in de bijlage bij titel 3 'Jongeren' van boek X van de codex;
- de bediening van gemotoriseerde toestellen die dienen voor het verplaatsen en heffen van lasten (er gelden echter een aantal uitzonderingen voor jobstudenten, zie "Afwijkingen op het tewerkstellingsverbod" hierna). (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 3 'Mobiele arbeidsmiddelen al dan niet met eigen aandrijving' van boek IV van de codex);
- de vervaardiging, het gebruik, de distributie met het oog op het gebruik, de opslag en het vervoer van springstoffen of van projectielen, ontstekingsmiddelen of diverse voorwerpen die springstoffen bevatten (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 4 'Ruimten met risico's voor een explosieve atmosfeer' van boek III van de codex);
- werkzaamheden in persluchtcaissons en onder overdruk (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 4 'Werkzaamheden in een hyperbare omgeving' van boek V van de code);
- taken waarbij gebruik gemaakt wordt van apparaten voor de vervaardiging, de opslag of het vullen van reservoirs met ontvlambare vloeistoffen en met samengeperste gassen, vloeibare of opgeloste gassen (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 5 'Opslagplaatsen voor ontvlambare vloeistoffen' van boek III van de codex);
- werkzaamheden die een ernstige brand of zware ontploffingen kunnen veroorzaken (NB: er moet ook rekening gehouden worden met het KB van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen);
- **grond- en stutwerk** bij uitgravingen van meer dan 2 meter diep, waarvan de breedte op halve diepte kleiner is dan de diepte;
- werk dat instortingen kan veroorzaken;
- het besturen van graafwerktuigen en -machines (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 3 'Mobiele arbeidsmiddelen al dan niet met eigen aandrijving' van boek IV van de codex);
- het besturen van machines voor het heien van palen (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 3 'Mobiele arbeidsmiddelen al dan niet met eigen aandrijving' van boek IV van de codex);
- het besturen van hefwerktuigen en het geleiden van de bestuurders ervan met signalen (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 4 'Arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten' van boek IV van de codex);
- het slopen van gebouwen;

- het oprichten en afbreken van stellingen (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 5 'Arbeidsmiddelen voor tijdelijke werkzaamheden op hoogte' van boek IV van de codex);
- las- of snijwerk met de elektrische boog of met de brander in tanks;
- het gebruik van schiethamers;
- het onderhoud, de reiniging en het herstel van hoogspanningsinstallaties in transformatorhuisjes; arbeid met gevaren op het gebied van hoogspanningselektriciteit;
- arbeid met gevaarlijke machines, zoals houtbewerkingsmachines (cirkelzagen, lintzagen, vlakbanken, vandiktebanken, frezen, pennenbanken, kettingfrezen, gecombineerde machines), metaalpersen, persen voor het vormen van plastische stoffen, mechanisch bewogen metaalscharen en snijmachines, valhamers, behalve wanneer deze machines vast zijn voorzien van afdoende beschermingsinrichtingen die onafhankelijk werken van de bediener;
- procedés en werkzaamheden met kankerverwekkende en mutagene agentia, waaronder werkzaamheden die blootstelling aan polycyclische aromatische koolwaterstoffen met zich meebrengen, werkzaamheden die blootstelling aan stof van hardhout met zich meebrengen (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 2 'Kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia' van boek VI van de codex);
- werk aan of met kuipen, bassins, reservoirs, korfflessen of buikflessen die chemische agentia bevatten (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 1 'Chemische agentia' van boek VI van d codex);
- de lokalen of bouwplaatsen waar door werkzaamheden of werken asbestvezels kunnen worden vrijgemaakt (NB: er moet ook rekening gehouden worden met titel 3 'Asbest' van boek VI van de codex)

5 Afwijkingen op het tewerkstellingsverbod

Voor jobstudenten zijn specifieke **uitzonderingen** op de algemene verbodsbepalingen van toepassing indien de volgende voorwaarden worden vervuld:

- Jobstudenten zijn tenminste 18 jaar oud
- hun studierichting overeenstemt met de werkzaamheden waarvoor de verbodsbepaling geldt;
- de werkgever treft de adequate en effectieve preventiemaatregelen die gecontroleerd worden door een lid van de hiërarchische lijn of door de werkgever
- de werkgever ziet er op toe dat de activiteiten en de aanwezigheid op gevaarlijke plaatsen in het bijzijn van een ervaren werknemer plaatsvinden.

De werkgever vraagt, vooraleer deze personen te werk te stellen, het advies van het comité en van de bevoegde preventieadviseur

Verduidelijking

betreft Het de gemotoriseerde toestellen die dienen voor het verplaatsen . stapelen. heffen, stockeren destockeren van lasten of voor het laden en lossen van vrachtwagens, in de ondernemingen opslagplaatsen, alsook op de plaatsen die periodiek of tijdelijk worden gebruikt voor organisatie van evenementen. (Art. X.3-11/1 van de codex)

Platformtruck: een transportwerktuig waarbij de last op een vast platform of op een ander niet-hefbare inrichting wordt vervoerd.

Transpallet: een pallettruck, d.w.z. een toestel dat de last op een hoogte heft die juist voldoende is om deze last vrij te kunnen vervoeren en die uitgerust is met een gesteunde vork voor het vervoer van palletten.

5.1 Gemotoriseerde toestellen

De bediening van gemotoriseerde toestellen is toegelaten voor jobstudenten onder bepaalde voorwaarden. Deze zijn afhankelijk van de leeftijd van de jobstudenten.

5.1.1 Jobstudenten die minder dan 18 jaar zijn

- 1. Geen afwijkingen op de verbodsbepalingen voor jobstudenten van 15 jaar oud
- 2. Jobstudenten die tenminste 16 en 17 jaar oud mogen enkel een **transpallet** bedienen, onder de volgende voorwaarden:
- 1° Het gaat om een toestel met een meelopende bestuurder, waarvan de snelheid beperkt is tot 6 km per uur
- 2° De bedieningsorganen van het toestel zijn van een type dat een permanente actie van de bestuurder vereist en keren, wanneer ze aan zichzelf overgelaten worden, automatisch in de neutrale stand terug en stellen de rem in werking;
- 3° De werkgever neemt de nodige maatregelen om er zich van te verzekeren dat de personen die belast worden met de bediening van dit toestel voldoende zin voor verantwoordelijkheid hebben en een adequate opleiding hebben gekregen voor het veilig besturen ervan;
- 4° de werkgever treft de adequate en effectieve preventiemaatregelen die gecontroleerd worden door een lid van de hiërarchische lijn of door de werkgever
- 5° de werkgever ziet er op toe dat de activiteiten en de aanwezigheid op gevaarlijke plaatsen in het bijzijn van een ervaren werknemer plaatsvinden.
- 6° De werkgever vraagt, vooraleer deze personen aan het werk te stellen het advies van het comité en de preventieadviseur.

5.1.2 Jobstudenten die tenminste 18 jaar zijn

Jobstudenten die tenminste 18 jaar zijn mogen een **platformtruck** of **transpallet** bedienen onder de volgende voorwaarden:

- 1° De snelheid van het rijden in onbelaste toestand van deze toestellen en op vlak terrein is beperkt tot 6 km per uur voor toestellen met meelopende bestuurden en tot 16 km per uur voor de toestellen met meerijdende bestuurder.
- 2° De bedieningsorganen van de toestellen zijn van een type dat een permanente actie van de bestuurder vereist en keren, wanneer ze aan zichzelf overgelaten worden, automatisch in de neutrale stand terug en stellen de rem in werking
- 3° De werkgever neemt de nodige maatregelen om er zich ervan te verzekeren dat de personen die belast worden met de bediening van deze toestellen voldoende zin voor verantwoordelijkheid hebben en een adequate opleiding hebben gekregen voor het veilig besturen ervan
- 4° de werkgever treft de adequate en effectieve preventiemaatregelen die gecontroleerd worden door een lid van de hiërarchische lijn of door de werkgever

- 5° de werkgever ziet er op toe dat de activiteiten en de aanwezigheid op gevaarlijke plaatsen in het bijzijn van een ervaren werknemer plaatsvinden.
- 6° De werkgever vraagt, vooraleer deze personen te werk te stellen, het advies van het comité en van de bevoegde preventieadviseur; Jobstudenten die tenminste 16 jaar zijn maar jonger dan 18 jaar

6 Onthaal en begeleiding van de jobstudent

Een van de preventiemaatregelen die de werkgever moet invoeren, bestaat uit het **onthaal en de begeleiding** van de jobstudent. Het doel is het bevorderen van de aanpassing en integratie van de jobstudent in de werkomgeving en ervoor zorgen dat hij in staat is zijn werk naar behoren uit te oefenen. De reglementering inzake welzijn op het werk verplicht de werkgever om een **ervaren werknemer** aan te wijzen die verantwoordelijk is voor de begeleiding van de jobstudent (peter/meter) en om een **lid van de hiërarchische** lijn aan te wijzen dat verantwoordelijk is voor het onthaal. Deze laatste ondertekent een **document** waarin hij verklaart dat de instructies en de informatie verstrekt werden aan de jobstudent. De werkgever kan ook zelf instaan voor het onthaal, in de plaats van een persoon van de hiërarchische lijn, of zelf instaan voor de begeleiding als peter.

Het onthaal en de begeleiding van de jobstudent moeten gebeuren voor de tewerkstelling van de jobstudent en volgens het advies van de preventieadviseur van de IDPB en het comité PBW.

De werkgever is verplicht de jobstudent te **informeren** over de eventuele risico's en alle getroffen maatregelen in verband met zijn veiligheid en gezondheid. De inlichtingen die verstrekt moeten worden, hebben onder andere betrekking op:

- de risico's en preventiemaatregelen (bedrijf in het algemeen en werkposten in het bijzonder);
- de noodprocedures (te treffen maatregelen bij ernstig en onmiddellijk gevaar, eerste hulp, brandbestrijding, evacuatie);
- de opdrachten en taken van de interne en externe dienst voor preventie en bescherming op het werk;
- de namen en contactgegevens van de preventieadviseurs (veiligheid, arbeidsarts, psychosociale risico's), van de vertrouwenspersoon als deze aangewezen werd en van de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk;
- het gezondheidstoezicht;
- de passende opleidingen.

7 Gezondheidstoezicht

Nadat de werkgever een risicoanalyse uitgevoerd heeft, moet hij de jobstudent die tewerkgesteld is aan een veiligheidsfunctie, een functie met verhoogde waakzaamheid of een activiteit met welbepaald risico, gezondheidstoezicht laten ondergaan. Hij moet de jobstudent voor aanvang tewerkstelling onderwerpen voorafgaande van aan een gezondheidsbeoordeling periodieke (en vervolgens gezondheidsbeoordeling, indien nodig) onder bepaalde voorwaarden:

- als de jobstudent nog geen 18 is op het ogenblik waarop zijn tewerkstelling van start gaat;
- als hij nachtarbeid uitoefent;
- als hij werkt in een situatie waar een **specifiek risico** bestaat voor zijn gezondheid (zie verboden taken en afwijkingen hierboven).

8 De jobstudent-uitzendkracht

Een bouwbedrijf kan een beroep doen op een **uitzendbureau** om jobstudenten te vinden. In dat geval moet het bedrijf **onder andere** de titel 2: Uitzendarbeidvan boek X van de codex toepassen:

- Het bouwbedrijf moet op voorhand alle inlichtingen in verband met de vereiste beroepskwalificaties, beroepsvoorwaarden en de specifieke kenmerken van de werkpost verstrekken aan het uitzendbureau. Daartoe moet het een werkpostfiche invullen voor elke jobstudentuitzendkracht die tewerkgesteld wordt aan een werkpost of een functie waarvoor gezondheidstoezicht verplicht is. Daarvoor baseert het bedrijf zich op zijn risicoanalyse.
- Het **gezondheidstoezicht** is een taak van het uitzendbureau.
- Het bouwbedrijf staat in voor het onthaal van de jobstudentuitzendkracht en moet zorgen dat deze alle relevante inlichtingen ontvangt (risico's van de werkpost, verplichtingen van de hiërarchische lijn, taken en bevoegdheid van de interne dienst, toegang tot de sociale voorzieningen, manier om het recht op een spontane raadpleging uit te oefenen, organisatie van de eerste hulp, lokalisatie van de gevaarlijke toegangszones en maatregelen die genomen worden in noodsituaties en in geval van ernstig en onmiddellijk gevaar). Het bedrijf zorgt er ook voor dat de jobstudent-uitzendkracht een opleiding krijgt die aangepast is aan de werkpost die hij zal bekleden.
- De jobstudent-uitzendkracht moet **hetzelfde beschermingsniveau** genieten als de werknemers van het bouwbedrijf. Daarom moet het bouwbedrijf zich verzekeren van de bijzondere beroepsbekwaamheid van de jobstudent-uitzendkracht, hem werkkledij en persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking stellen en zich ervan verzekeren dat hij medisch geschikt is om zijn werkpost te bekleden.

9 Overzichtstabel

Hieronder vindt u een overzichtstabel van de verplichtingen uit titel 3 'Jongeren' van boek X van de codex.

Titel 3 'Jongeren' van boek X van de codex		
	Jobstudenten < 18 j.	Jobstudenten ≥ 18 j.
Risicoanalyse + preventiemaatregelen	Voor de aanvang van de arbeid en ten minste éénmaal per jaar (art. X.3-3 tot X.3-7)	Voor de aanvang van de arbeid en ten minste éénmaal per jaar (art. X.3-3 tot X.3-7)
Informatie aan de jongere over de risico's en preventiemaatregelen	Ja (art. X.3-7)	Ja (art. X.3-7)
Onthaal en begeleiding	Voor de aanvang van de arbeid (art. X.3-7) + ervaren werknemer (art. I.2-11,9° + hoofdstuk III van titel 2 'Algemene beginselen betreffende het welzijnsbeleid' van boek I van de codex)	Voor de aanvang van de arbeid (art. X.3-7) + ervaren werknemer (art. I.2-11,9° + hoofdstuk III van titel 2 'Algemene beginselen betreffende het welzijnsbeleid' van boek I van de codex)
Verbodsbepalingen en gevaarlijke werkzaamheden	1. 15 jaar: ja - geen afwijkingen op de verbodsbepalingen 2. 16 en 17 jaar: ja, maar onder bepaalde voorwaarden toestemming om met een transpallet te rijden (art. X.3-8, X.3-11 en X.3-11/1)	18 jaar en + : ja, behalve als: - hun studierichting overeenstemt met de werkzaamheden waarvoor de verbodsbepalingen gelden - de werkgever de passende preventiemaatregelen neemt + controle door de hiërarchische lijn of de werkgever - aanwezigheid van een ervaren werknemer - advies van het CPBW en de preventieadviseur. Onder bepaalde voorwaarden toestemming om met een platformtruck of transpallet te rijden (art. X.3-8, X.3-11 et X.3-11/1)
Gezondheidstoezicht - Voorafgaande en periodieke gezondheidsbeoordeling	Ja als de risicoanalyse de noodzaak aantoont en indien: - jonger dan 18 jaar - nachtarbeid - afwijkingen op verbodsbepalingen (art.X.3-12)	Ja als de risicoanalyse de noodzaak aantoont en indien : - nachtarbeid - afwijkingen op verbodsbepalingen (art.X.3-12)

10 Meer informatie

- Jongeren op het werk FOD Werkgelegenheid, Arbeid & Sociaal Overleg: http://www.werk.belgie.be/defaultTab.aspx?id=638
- Ik ben jobstudent P & I: http://www.ikbenjobstudent.be
- Student at work https://www.mysocialsecurity.be/student/nl/index.html
- Wegwijs in de studentenarbeid FOD Werkgelegenheid, Arbeid & Sociaal Overleg: http://www.werk.belgie.be/detailA_Z.aspx?id=38988
- Toelichting over titel 2 betreffende de uitzendarbeid van boek X van de codex over het welzijn op het werk FOD Werkgelegenheid, Arbeid & Sociaal Overleg: http://www.werk.belgie.be/defaultTab.aspx?id=2626
- Preventie en Interim (PI), de Centrale Preventiedienst voor de sector van de uitzendarbeid : http://www.p-i.be